

Festival

Leysen en Minne laten de bovengenoemde begrippen in een gebalde versie samenkomen in een festival. Een festival heeft ongetwijfeld het voordeel dat het de slagkracht van de initiatiefnemer vergroot. Het nadeel van dit festival is dat het ontwikkeld wordt buiten de bestaande structuren om. Voor het verloop van het festival zelf is dat niet zo problematisch: met een voldoende hoog budget kan je een aardige mediacampagne voeren en een en ander inhuren. Het duurzaam effect ervan wordt er echter door ondermijnd. De geschiedenis van het Kaaithater(festival) is in deze context leerrijk. Initiatiefnemer Hugo De Greef is dank zij, misschien zelfs ondanks, het Kaaithaterfestival tot het besef gekomen dat een permanente, continue werking noodzakelijk was en blijft. De essentie van het Kaaithater ligt heel duidelijk in het voortdurend zoeken naar een artistiek relevant en hedendaags repertoire.

Euvel

Naast deze commentaar op de middelen waarop Leysen en Minne zich beroepen, hebben westellig de indruk dat ze verderborduren op hét uitgangspunt dat decennia lang in Brussel gehanteerd werd. Dat uitgangspunt was gebaseerd op een soort *Vlaamse* aanwezigheidspolitiek waarbij een aantal instellingen fungeerde als *Vlaams* bastion t.o.v. het zogenaamde Frans cultuurimperialisme. In de jaren zeventig en tot halfweg de jaren tachtig wierp deze strategie ook vruchten af. Er was een artistiek klimaat en de Brusselse instellingen hadden een sterke recruteringskracht op publiek en artiesten. Men vergeet echter dat die recruiting toen vooral een landelijk karakter kende. Het (Nederlands-talige) publiek werd betrokken vanuit de periferie en vanuit de andere grote steden. Brussel was toen nog *the placetobe*, de stad waar zowel belangrijke experimenten als premières plaatsvonden,... Gaandeweg ontstonden in de jaren tachtig in de (middel-)grote Vlaamse steden en in de Brusselse rand initiatieven die net die functie overnamen. Het logisch gevolg was dat Brussel zijn landelijk monopolie verloor. Helaas, en alleen achteraf vast te stellen, had men ondertussen de relatie met de stad en haar bewoners verregaand verwaarloosd. Deze laatste hadden immers geen enkele boodschap aan *Vlaamse* aanwezigheid, laat staan aan het theater dat zich, als medium bij uitstek, bedient van het gesproken woord.

We nemen de Beurschouwburg zelf als exemplarisch voorbeeld. Het werkingsmodel was lange tijd uniek, kende een enorme aantrekkingskracht op artiesten en publiek

en maakte opgang tot halfweg de jaren tachtig. Sindsdien kreeg de Beurs - zeker voor het theater - het alsmear moeilijker om aansluiting te vinden bij het publiek en dit ondanks de consequente artistieke keuzes. Al was de vorige legislatuur in de Beursschouwburg voor kritiek vatbaar, ze had in elk geval het voordeel van de duidelijkheid. De verhoopte mobilisering bleef echter uit, zeker in vergelijking met centra met een gelijksoortig programma in de andere steden. Anders gezegd: het verhaal van de Beurs is zeker niet het verhaal van een manklopend artistiek beleid. Het is wel het verhaal van een schouwburg in zijn relatie tot zijn omgeving. Die omgeving, die context, ziet er anno '93 heel anders uit dan 10 of 20 jaar terug.

We zien Leysen en Minne nu opnieuw kiezen voor eenzelfde strategie. Deze strategie zou hen en ons wel eens zuur kunnen opbreken. Hun cijfers zijn gebaseerd op een (kwantitatief) onderscheid tussen Nederlandstaligen en Franstalig theater. Maar wat valt daarmee te bewijzen? Politici en belangengroepen, de sociale en culturele sector hebben zich, zoals hierboven met het voorbeeld van de Beurschouwburg aangetoond, té lang enkel en alleen geprofileerd en gelegitimeerd op die *Vlaamse* aanwezigheid. Nochtans bestaat er de facto een taalsegregatie: de Brusselse jongeren spreken Frans, Arabisch, Turks, een mondvul Engels maar in geen geval Nederlands. Waarom zouden ze ook? Waarom zouden ze überhaupt de taal van een minderheid leren, in een stad waar 12% van de kiezers op *Vlaamse* lijsten stemt. Deze minderheid staat niet tegenover een eenduidige meerderheid. Het klein miljoen inwoners telt 200.000 *Vlaamse* Brusselaars, 500.000 Franse Brusselaars en een heterogeen peloton van 300.000 buitenlandse

Brusselaars. Het is die heterogeniteit die van Brussel een kruisvat maakt en, alnaargelang het geval, kan je dit in positieve of in negatieve zin lezen. Dat het hierbij al lang niet meer gaat om de taal waarvan men zich bedient is overduidelijk. De taal waarvan men zich bedient is in elk geval volkomen ondergeschikt aan wat er werkelijk gebeurt. Deze stad is een permanente bouwput of een consequent doorgedreven vorm van leegstand. Een epitheton ornans in het kwadraat: leegloop, verkrotting, kaalslag, megalomane bouwprojecten, blinde speculatie en dies meer. Brussel is bovendien een relatief kleine stad. Daardoor krijgt het de problemen van een wereldstad ook nog eens in een gecompriimeerde versie te verwerken. Lees er *Arm Brussel* van Geert Van Istendael - met dank voor de titel van dit artikel - op na.

Als Leysen en Minne zich impliciet - en hier en daar expliciet - op politiek terrein begeven dan moeten ze kleur bekennen. Een bestoft, patriarchaal en defensief cultuurpolitiek denken is in geen geval op zijn plaats. De terechte zorg en de uiteindelijke ambitie van Leysen en Minne is de artistieke scène in Brussel te versterken. Daarin verdienen ze alle steun en veel meer middelen. Het voorbereidend huiswerk moet echter fundamenteel overgedaan worden. Pas dan kan hun initiatief én artistiek én maatschappelijk van betekenis zijn.

Stef Ampe
Medewerker Beursschouwburg

IK BEN TONEELSCHRIJVER !
Dus ben ik lid van SABAM
omdat zij mijn rechten verdedigt
en omdat zij mij bijstaat en
adviseert wanneer er zich eventuele
moeilijkheden voordoen

IK BEN TONEELSPELER !
Dus wend ik mij tot SABAM
omdat zij mij een brede
waaier van nieuwe Belgische
werken kan aanbieden.
Hiervoor hoef ik alle en maar
haar toneelbibliotheek te raadplegen.

**Aarzel niet ! Bel ons (02/230.26.60) of breng ons een bezoekje !
(Aarlenstraat 75-77 te 1040 Brussel)**

SABAM IS EEN MULTIDISCIPLINAIRE AUTEURSVERENIGING